

číslo ve spisu: .....

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Katedra teologické etiky a spirituální teologie

Posudek oponenta/oponentky bakalářské práce

jméno oponenta/tky Mgr. Vojtěch Mašek, Ph. D.

Autor/autorka práce: Mgr. Martin Košut
Studijní program/obor: Teologie, Teologické nauky
Název práce: Rerum Novarum: Hlavní myšlenky v dnešní době
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Libor Ovečka, Th.D.
Rozsah práce: 57 stran

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje			
	výhradně splňuje bez	připomínkami drobnými splňuje	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☒	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☒	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednotu poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐

Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☐	☒	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☐	☒	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Práce Mgr. Martina Košuta je neotřelým pokusem o výklad první sociální encykliky *Rerum novarum*, který spojuje snahu o zasazení do starší biblicko-patristické tradice s aktualizacím čtením vycházejícím z vlastní podnikatelsko-manážerské praxe. Originálních pohledů na biblicko-teologické kořeny sociální nauky ani nápaditých interpretací první sociální encykliky v složitých podmínkách současného globálního tržního hospodářství není v české eticko-teologické literatuře příliš a autor i na minimalistické ploše bakalářské práce prokazuje schopnost vybrat podstatné motivy a myslet v souvislostech. Výstižně např. ukazuje, jak biblické pojetí člověka spojuje naplňování přirozených potřeb člověka s jeho podílem na Božím stvoření a spáse, jak navzdory závaznému úsilí o přetváření světa práce nevyplňuje celý život člověka a je jedinečným plodem jeho osoby určeným k užívání všem lidem. Autor se nesnaží vzbudit dojem, že vypracoval systematickou analýzu sociálních motivů patristiky nebo sociální nauky církve, ale přesto dokáže výstižně pojmenovat některé problémy a nabídnout i zárodky cenné samostatné reflexe.

Slibná předporozumění naznačená v autorových krátkých komentářích (jakýchsi „mikrořezech“) jsou ovšem zároveň nástrojem, který se obrací proti němu, protože ho svádějí k poměrně častým argumentačním zkratkám a výkladovým předpojatostem, které nedokáže dostatečně odůvodnit a vysvětlit. Typickým příkladem je autorův jednostranný předpoklad, že sociálních nespravedlností vůči chudým se dopouštějí pouze stát nebo zprostředkující administrativní struktury, zatímco samotní soukromí vlastníci kapitálu jsou až na výjimky převážně pozitivními „nástroji Boží vůle“. Stát se proto automaticky jeví pouze jako nepřítel soukromého podnikání, zatímco právní regulace trhu takřka není morálním problémem. Nerozvinutí výchozích intuicí do podoby ucelenějšího výkladu brání hlubšímu pochopení jednotlivých problémů a vyvolává otázku, zda by namísto snahy o „přehledné“, ale nutně povrchní a torzovitě syntézy nebylo vhodnější zaměřit se na jedno či dvě témata encykliky a rozebrat je více do hloubky.

Celek práce se třísťí v neobvyklém množství podkapitol, které dohromady tvoří pouze několik málo stran textu. Z práce je cítit i autorova nezkušenost v metodologii humanitních věd, kdy např. zcela přehlíží problém dějinnosti a hermeneutického „odstupu“ současného autora jak vůči historickému kontextu doby církevních otců, tak encykliky *Rerum novarum*, a spokojuje se s prostým konstatováním nadčasovosti sociální nauky církve. Proto se například prakticky vůbec neklade otázka, zda by určité aspekty *Rerum novarum* mohly být také historicky podmíněné (agrární a organické pojetí ekonomiky, koncept otcovské moci v rodině, zákaz stávk, redukce rozmanité křesťanské sociální tradice na tomistickou koncepci, tržní hospodářství jako netradiční, nový fenomén?). Skutečně systematická interpretace *Rerum novarum* z autorovy zřetelně libertariánské perspektivy

by vyžadovala alespoň přihlídnutí k bohaté sekundární literatuře (přinejmenším k pracem M. Novaka, R. Sirica, J. Barrery a její porovnání i se solidními argumenty „levicové“ kritiky kapitalismu z pozic sociální nauky (kardinál R. Marx). Také jinak nápaditý biblicko-patristický přehled trpí tím, že je založen na sice cenném, ale v podstatě jediném zdroji (Ch. Avila). Nemohl ho autor porovnat alespoň se známým výborem Grosso-Siniscalco: Křesťanský život v prvních staletích a použít alespoň některé přímé citáty z církevních otců? Proč v literatuře chybí zcela základní dokument Kompendium sociální nauky církve a při výkladu Rerum novarum k němu není přihlíženo? Přesto bych ocenil základní snahu autora o samostatnost úvahy a originální propojení sociálně-etických a teologických motivů s vlastní ekonomickou zkušeností.

Práci jako celek navrhuji hodnotit mezi známkou velmi dobře a dobře.

1. Proč jste zvolil uspořádání práce do velkého množství podkapitol a témat a nezaměřil se spíše na jeden nebo dva klíčové problémy Rerum novarum?

2. Vidíte vůbec nějaké negativní dopady antimodernistického („ultramontánního“) přístupu na katolické hospodářsko-sociální myšlení (včetně koncepce Rerum novarum) a naopak nějaké pozitivní prvky křesťanský pojmáního osvícenství a modernismu (např. v souvislosti s pozdějším sociálně-etickými dokumenty Druhého vatikánského koncilu a Jana Pavla II.)?

3. V čem konkrétně a PROČ je podle Vás encyklika Rerum novarum v hospodářsko-politické oblasti stále aktuální a v čem by mohla být spíše „dítětem své doby“?

4. Jaké je podle Vás vyvážené pojetí státu „občanské společnosti“ v ekonomice v kontextu sociální nauky církve? Srovnajte koncepci v Rerum novarum s výkladem v encyklice Jana Pavla II. Centesimus annus, odst. 48. Jaké je pojetí zprostředkujících organizací „občanské společnosti“ v Rerum novarum a v Kompendiu sociální nauky církve, odst. 356 a 357?

5. Jakými realistickými způsoby lze podle Vás v dnešní globální tržní ekonomice zvyšovat soulad mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, prací a kapitálem?

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

--

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 25.8. 2015

Podpis: